

ципу інтегрованості знань розробляються програми різноманітних інтегративних курсів, підручники для учнів, створюються інтегративні педагогічні технології, інтегративні системи навчання. Відшуковуються параметри інтегративної освіти, яка позбавляється механічного копіювання наукового знання, вивільнюючи творчі сили учнів на оволодіння методами критичного мислення, адекватного сучасній науці і сьогоднішній соціокультурній та економічній ситуації.

Інтеграція постає передусім як організація знання, спрямована на одержання чи виробництво максимуму інформації при мінімальних витратах. Інтеграція є неоднорідним процесом, який виявляється в таких основних субмеханізмах — закон (номологізація), метафора, метафізація, мережа теорій, картина світу, інтеграція картин світу та стратегій пізнання. Відкидається тлумачення інтеграції знань як процесу, що веде до "всезагальної єдиної науки", до "теорії всього", показуються суттєві обмеження міждисциплінарної інтеграції.

На цій основі формується філософія інтеграції змісту освіти — проект впорядкування змісту освіти на принципі поліцентричної інтеграції його елементів та доповнювальності моністичної і плюралістичної ліній самоорганізації знання.

Література

1. Клепко С.Ф. Інтегративна освіта і поліморфізм знання. – Київ-Полтава-Харків: ПОІППО, 1998. – 360 с.

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДИК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ФІЗИКИ І МАТЕМАТИКИ В УМОВАХ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ

Александров М.Г., Маслов О.В., Александрова Л.М. (Харків)

В останній час все більше розповсюджується тестовий контроль знань як в середній школі, так і в вищих навчальних закладах.

Вчителі та викладачі вузів постійно вдаються до використання тестів, завдяки чому учні випускних класів та студенти непогано обізнані з тестовою методикою перевірки та контролю знань.

Це обумовлено, по-перше, тим, що у середніх навчальних закладах іде інтенсивна підготовка до незалежного тестування учнів випускних класів.

По-друге, суттєво підвищується точність оцінювання знань і виключається суб'єктивне ставлення викладача до студентів у процесі перевірки знань.

Тестовий контроль знань дозволяє скоротити тривалість його проведення, однозначно й лаконічно формулювати варіанти відповідей, охоплює матеріал цілої теми.

Однак тестування частково несе в собі формальність, втрачаються елементи живого спілкування і комунікативні зв'язки, що в певній мірі знижує мотиваційний аспект.

При вивченні природничих дисциплін, математики і фізики, у Харківській академії міського господарства та у Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди широко використовується тестовий контроль знань. Треба відзначити, що використання тестів як засобу поточного та підсумкового контролю змістових модулів в умовах болонського процесу призводить до формального засвоєння знань, втрачаються логічні зв'язки між

об'єктами дослідження та фізичною сутністю явищ, що ускладнює розв'язання задач з фізики і математики. Студенти легко розв'язують стандартні задачі, в яких використовуються відомі формули та рівняння.

При розв'язанні контрольних завдань, в яких розглядаються складні фізичні процеси та явища, більшість студентів зазнавала труднощі і потребувала додаткових пояснень сутності фізичних явищ, наведених в тексті задач.

Надмірне використання тестування поряд з позитивними аспектами призводять до зниження логіки дослідження, інтуїтивних механізмів мислення і, як слідство, до угадування вірної відповіді.

На підставі сказаного можна зробити висновок, що необхідно при проведенні занять з природничих дисциплін використовувати такі методики, які спонукають студентів до активної розумової діяльності. Вже багато років існують і успішно використовуються методики критичного мислення. Доцільно їх використовувати на практичних заняттях під час розв'язання характерних задач з точки зору фізичних явищ. Ці заняття можна проводити у формі семінарів, в яких використовуються елементи критичного мислення.

Наведемо примірний план семінару з елементами критичного мислення:

1. Актуалізація.

Пропонується обговорити тему лекції з точки зору сутності явищ як у групі в цілому, так і в парах.

При цьому необхідно скласти перелік питань і запропонувати їх аудиторії для обговорення. Можна використовувати "мозковий штурм" для вибору кращого варіанту пояснення явищ.

2. Осмислення.

Обговорюються фізичні явища, які лежать в основі характерних задач.

3. Рефлексія.

Збір і фіксування експериментальних даних із лекційного та додатково-го матеріалів, та на їх основі формулювання законів. Студенти складають таблиці, графіки, необхідні для розв'язання задач.

4. Підведення підсумків заняття та формулювання висновків.

Із результатів підсумкового контролю в групах, де проводились заняття з використанням методик критичного мислення, видно, що число студентів, які отримали правильні чи близькі до правильних відповіді, збільшилось.

Таким чином, поєднання активних форм роботи із студентами з перевіркою їх знань за допомогою тестового контролю підвищує рівень знань студентів, підвищує їх рівень розумової діяльності.

СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНИЙ ЗМІСТ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ В УКРАЇНІ (20-ТІ РОКИ ХХ СТ).

Багно Ю.М. (Переяслав-Хмельницький)

Зміни соціально-культурного життя в Україні активізували питання зміни системи освіти, в тому числі і вищої. Підготовка вчителів у різні періоди розвитку шкільництва в Україні мала особливе значення. Цій проблемі присвячені праці В.Майбороди, О.Савченко, М.Євтуха, М.Ярмаченка та інших сучасних науковців. Важливе наукове значення у становленні та розвитку вищої освіти становлять 20-30-ті роки ХХ століття, як період значних наукових зрушень, інноваційних поглядів на зміст освіти в початковій школі, середній та вищій школі.

Мета статті – здійснити історико-педагогічний аналіз проблеми органі-